YUDHA KANDAM സർഗം 13

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച .
തതഃ ശക്രഃ സഹസ്രാക്ഷോ യമശ്ച വരുണസ്തഥാ .
കുബേരശ്ച മഹാതേജാഃ പിനാകീ വൃഷവാഹനഃ .. 1..

ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മവിദാം ശ്രേഷ്ഠോ മുനിഭിഃ സിദ്ധചാരണൈഃ .
ഋഷയഃ പിതരഃ സാധ്യാ ഗന്ധർവാപ്സരസോരഗാഃ .. 2..

ഏതേ ചാന്യേ വിമാനാ+ഗ്ര്യൈ/രാജ+ഗ്മു+ര്യത്ര രാഘവഃ .
അബ്രുവൻ പരമാത്മാനം രാമം പ്രാഞ്ജലയശ്ച തേ .. 3..

കർതാ ത്വം സർവലോകാനാം സാക്ഷീ വിജ്ഞാനവിഗ്രഹഃ .
വസൂനാമഷ്ടമോഽസി ത്വം രുദ്രാണാം ശങ്കരോ ഭവാൻ .. 4..

ആദികർതാസി ലോകാനാം ബ്രഹ്മാ ത്വം ചതുരാനനഃ .
അശ്വിനൗ ഘ്രാണഭൂതൗ തേ ചക്ഷുഷീ ചന്ദ്രഭാസ്കരൗ .. 5..

ലോകാനാമാദിരന്തോഽസി നിത്യ ഏകഃ സദോദിതഃ .
സദാ ശുദ്ധഃ സദാ ബുദ്ധഃ സദാ മുക്തോഽഗുണോഽദ്വയഃ .. 6..

ത്വന്മായാസംവൃതാനാം ത്വം ഭാസി മാനുഷവിഗ്രഹഃ .
ത്വന്നാമ സ്മരതാം രാമ സദാ ഭാസി ചിദാത്മകഃ .. 7..

രാവണേന ഹൃതം സ്ഥാനമസ്മാകം തേജസാ സഹ .
ത്വയാദ്യ നിഹതോ ദുഷ്ടഃ പുനഃ പ്രാപ്തം പദം സ്വകം .. 8..

ഏവം സ്തുവത്സു ദേവേഷു ബ്രഹ്മാ സാക്ഷാത്പിതാമഹഃ .
അബ്രവീത്പ്രണതോ ഭൂത്വാ രാമം സത്യപഥേ സ്ഥിതം .. 9..

ബ്രഹ്മോവാച
വന്ദേ ദേവം വിഷ്ണുമശേഷസ്ഥിതിഹേതും
ത്വാമധ്യാത്മ+ജ്ഞാനിഭി+രന്തർ-ഹൃദി ഭാവ്യം .
ഹേയാഹേയദ്വന്ദ്വവിഹീനം പരമേകം
സത്താമാത്രം സർവഹൃദിസ്ഥം ദൃശിരൂപം .. 10..

പ്രാണാപാനൗ നിശ്ചയബുദ്ധ്യാ ഹൃദി രുദ്ധ്വാ
ഛിത്വാ സർവം സംശയബന്ധം വിഷയൗഘാൻ .
പശ്യന്തീശം യം ഗതമോഹാ യതയസ്തം
വന്ദേ രാമം രത്നകിരീടം രവിഭാസം .. 11..

മായാതീതം മാധവമാദ്യം ജഗദാദിം
മാനാതീതം മോഹവിനാശം മുനിവന്ദ്യം .
യോഗിധ്യേയം യോഗവിധാനം പരിപൂർണം
വന്ദേ രാമം രഞ്ജിതലോകം രമണീയം .. 12..

ഭാവാഭാവപ്രത്യയഹീനം ഭവമുഖൈഃ
യോഗാസക്തൈരർചിതപാദാംബുജയുഗ്മം .
നിത്യം ശുദ്ധം ബുദ്ധമനന്തം പ്രണവാഖ്യം
വന്ദേ രാമം വീരമശേഷാസുരദാവം .. 13..

ത്വം മേ നാഥോ നാഥിതകാര്യാഖിലകാരീ
മാനാതീതോ മാധവരൂപോഽഖിലധാരീ .
ഭക്ത്യാ ഗമ്യോ ഭാവിതരൂപോ ഭവഹാരീ
യോഗാഭ്യാസൈർഭാവിതചേതഃസഹചാരീ .. 14..

ത്വാമാദ്യന്തം ലോകതതീനാം പരമീശം
ലോകാനാം നോ ലൗകികമാനൈരധിഗമ്യം .
ഭക്തിശ്രദ്ധാഭാവസമേതൈർഭജനീയം
വന്ദേ രാമം സുന്ദരമിന്ദീവരനീലം .. 15..

കോ വാ ജ്ഞാതും ത്വാമതിമാനം ഗതമാനം
മായാസക്തോ മാധവ ശക്തോ മുനിമാന്യം .
വൃന്ദാരണ്യേ വന്ദിതവൃന്ദാരകവൃന്ദം
വന്ദേ രാമം ഭവമുഖവന്ദ്യം സുഖകന്ദം .. 16..

നാനാശാസ്ത്രൈർവേദകദംബൈഃ പ്രതിപാദ്യം
നിത്യാനന്ദം നിർവിഷയ+ജ്ഞാന-മ-നാദിം .
മത്സേവാർഥം മാനുഷഭാവം പ്രതിപന്നം
വന്ദേ രാമം മരകതവർണം മഥുരേശം .. 17..

ശ്രദ്ധായുക്തോ യഃ പഠതീമം സ്തവമാദ്യം
ബ്രാഹ്മം ബ്രഹ്മജ്ഞാനവിധാനം ഭുവി മർത്യഃ .
രാമം ശ്യാമം കാമിതകാമപ്രദമീശം
ധ്യാത്വാ ധ്യാതാ പാതകജാലൈർവിഗതഃ സ്യാത് .. 18..

ശ്രുത്വാ സ്തുതിം ലോകഗുരോർവിഭാവസുഃ
സ്വാങ്കേ സമാദായ വിദേഹപുത്രികാം .
വിഭ്രാജമാനാം വിമലാരുണദ്യുതിം
രക്താം-ബ-രാം ദിവ്യവിഭൂഷണാന്വിതാം .. 19..

പ്രോവാച സാക്ഷീ ജഗതാം രഘൂത്തമം
പ്രപന്നസർവാർതിഹരം ഹുതാശനഃ .
ഗൃഹാണ ദേവീം രഘുനാഥ ജാനകീം
പുരാ ത്വയാ മയ്യവരോപിതാം വനേ .. 20..

വിധായ മായാജനകാത്മജാം ഹരേ
ദശാനനപ്രാണവിനാശനായ ച .
ഹതോ ദശാസ്യഃ സഹ പുത്രബാന്ധവൈ-
ര്നിരാകൃതോഽനേന ഭരോ ഭുവഃ പ്രഭോ .. 21..

തിരോഹിതാ സാ പ്രതിബിംബരൂപിണീ
കൃതാ യദർഥം കൃതകൃത്യതാം ഗതാ .
തതോഽതിഹൃഷ്ടാം പരിഗൃഹ്യ ജാനകീം
രാമഃ പ്രഹൃഷ്ടഃ പ്രതിപൂജ്യ പാവകം .. 22..

സ്വാങ്കേ സമാവേശ്യ സദാഽനപായിനീം
ശ്രിയം ത്രിലോകീജനനീം ശ്രിയഃ പതിഃ .
ദൃഷ്ട്വാഥ രാമം ജനകാത്മജായുതം
ശ്രിയാ സ്ഫുരന്തം സുരനായകോ മുദാ .
ഭക്ത്യാ ഗിരാ ഗദ്ഗദയാ സമേത്യ
കൃതാഞ്ജലിഃ സ്തോതുമഥോപചക്രമേ .. 23..

ഇന്ദ്ര ഉവാച .
ഭജേഽഹം സദാ രാമമിന്ദീവരാഭം
ഭവാരണ്യ-ദാവാ-നലാ-ഭാഭി-ധാനം .
ഭവാനീഹൃദാ ഭാവിതാനന്ദരൂപം
ഭവാഭാവഹേതും ഭവാദിപ്രപന്നം .. 24..

സുരാനീകദുഃഖൗഘനാശൈകഹേതും
നരാകാരദേഹം നിരാകാരമീഡ്യം .
പരേശം പരാനന്ദരൂപം വരേണ്യം
ഹരിം രാമമീശം ഭജേ ഭാരനാശം .. 25..

പ്രപന്നാഖിലാനന്ദദോഹം പ്രപന്നം
പ്രപന്നാർതിനിഃശേഷനാശാഭിധാനം .
തപോയോഗയോഗീശഭാവാഭിഭാവ്യം
കപീശാദിമിത്രം ഭജേ രാമമിത്രം .. 26..

സദാ ഭോഗഭാജാം സുദൂരേ വിഭാന്തം
സദാ യോഗഭാജാമദൂരേ വിഭാന്തം .
ചിദാനന്ദകന്ദം സദാ രാഘവേശം
വിദേഹാത്മജാനന്ദരൂപം പ്രപദ്യേ .. 27..

മഹായോഗമായാവിശേഷാനുയുക്തോ
വിഭാസീശ ലീലാനരാകാരവൃത്തിഃ .
ത്വദാനന്ദലീലാകഥാപൂർണകർണാഃ
സദാനന്ദരൂപാ ഭവന്തീഹ ലോകേ .. 28..

അഹം മാനപാനാഭിമത്തപ്രമത്തോ
ന വേദാഖിലേശാഭിമാനാഭിമാനഃ .
ഇദാനീം ഭവത്പാദപദ്മപ്രസാദാത്
ത്രിലോകാധിപത്യാഭിമാനോ വിനഷ്ടഃ .. 29..

സ്ഫുരദ്രത്നകേയൂരഹാരാഭിരാമം
ധരാഭാരഭൂതാസുരാനീകദാവം .
ശരച്ചന്ദ്രവക്ത്രം ലസത്പദ്മനേത്രം
ദുരാവാരപാരം ഭജേ രാഘവേശം .. 30..

സുരാധീശനീലാഭ്രനീലാംഗകാന്തിം
വിരാധാദിരക്ഷോവധാല്ലോകശാന്തിം .
കിരീടാദിശോഭം പുരാരാതിലാഭം
ഭജേ രാമചന്ദ്രം രഘൂണാമധീശം .. 31..

ലസച്ചന്ദ്രകോടിപ്രകാശാദിപീഠേ
സമാസീനമങ്കേ സമാധായ സീതാം .
സ്ഫുര+ദ്ധേമ-വർണാം തഡിത്പുഞ്ജഭാസാം
ഭജേ രാമചന്ദ്രം നിവൃത്താർതിതന്ദ്രം .. 32..

തതഃ പ്രോവാച ഭഗവാൻ ഭവാന്യാ സഹിതോ ഭവഃ .
രാമം കമലപത്രാക്ഷം വിമാനസ്ഥോ നഭഃസ്ഥലേ .. 33..

ആഗമിഷ്യാമ്യയോധ്യായാം ദ്രഷ്ടും ത്വാം രാജ്യസത്കൃതം .
ഇദാനീം പശ്യ പിതരമസ്യ ദേഹസ്യ രാഘവ .. 34..

തതോഽപശ്യദ്വിമാനസ്ഥം രാമോ ദശരഥം പുരഃ .
നനാമ ശിരസാ പാദൗ മുദാ ഭക്ത്യാ സഹാനുജഃ .. 35..

ആലിംഗ്യ മൂർധ്(നി-അ)വ+ഘ്രായ രാമം ദശരഥോഽബ്രവീത് .
താരിതോഽസ്മി ത്വയാ വത്സ സംസാരാദ്ദുഃഖസാഗരാത് .. 36..

ഇത്യുക്ത്വാ പുനരാലിംഗ്യ യയൗ രാമേണ പൂജിതഃ .
രാമോഽപി ദേവരാജം തം ദൃഷ്ട്വാ പ്രാഹ കൃതാഞ്ജലിം .. 37..

മത്കൃതേ നിഹതാൻ സംഖ്യേ വാനരാൻ പതിതാൻ ഭുവി .
ജീവയാശു സുധാവൃഷ്ട്യാ സഹസ്രാക്ഷ മമാജ്ഞയാ .. 38..

തഥേത്യമൃതവൃഷ്ട്യാ താൻ ജീവയാമാസ വാനരാൻ .
യേ യേ മൃതാ മൃധേ പൂർവം തേ തേ സുപ്തോത്ഥിതാ ഇവ .
പൂർവവദ്ബലിനോ ഹൃഷ്ടാ രാമപാർശ്വമുപായയുഃ .. 39..

നോത്ഥിതാ രാക്ഷസാസ്തത്ര പീയൂഷസ്പർശനാദപി .
വിഭീഷണസ്തു സാഷ്ടാംഗം പ്രണിപത്യാബ്രവീദ്വചഃ .. 40..

ദേവ മാമനുഗൃഹ്ണീഷ്വ മയി ഭക്തിര്യദാ തവ .
മംഗലസ്നാനമദ്യ ത്വം കുരു സീതാസമന്വിതഃ .. 41..

അലങ്കൃത്യ സഹ ഭ്രാത്രാ ശ്വോ ഗമിഷ്യാമഹേ വയം .
വിഭീഷണവചഃ ശ്രുത്വാ പ്രത്യുവാച രഘൂത്തമഃ .. 42..

സുകുമാരോഽതിഭക്തോ മേ ഭരതോ മാമവേക്ഷതേ .
ജടാവൽകലധാരീ സ ശബ്ദബ്രഹ്മസമാഹിതഃ .. 43..

കഥം തേന വിനാ സ്നാനമലങ്കാരാദികം മമ .
അതഃ സുഗ്രീവമുഖ്യാംസ്ത്വം പൂജയാശു വിശേഷതഃ .. 44..

പൂജിതേഷു കപീന്ദ്രേഷു പൂജിതോഽഹം ന സംശയഃ .
ഇത്യുക്തോ രാഘവേണാശു സ്വർണരത്നാംബരാണി ച .. 45..

വവർഷ രാക്ഷസശ്രേഷ്ഠോ യഥാകാമം യഥാരുചി .
തതസ്താൻ പൂജിതാൻ ദൃഷ്ട്വാ രാമോ രത്നൈശ്ച യൂഥപാൻ .. 46..

അഭിനന്ദ്യ യഥാന്യായം വിസസർജ ഹരീശ്വരാൻ .
വിഭീഷണസമാനീതം പുഷ്പകം സൂര്യവർചസം .. 47..

ആരുരോഹ തതോ രാമസ്തദ്വിമാനമനുത്തമം .
അങ്കേ നിധായ വൈദേഹീം ലജ്ജമാനാം യശസ്വിനീം .. 48..

ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രാ വിക്രാന്തേന ധനുഷ്മതാ .
അബ്രവീച്ച വിമാനസ്ഥഃ ശ്രീരാമഃ സർവവാനരാൻ .. 49..

സുഗ്രീവം ഹരിരാജം ച അംഗദം ച വിഭീഷണം .
മിത്രകാര്യം കൃതം സർവം ഭവദ്ഭിഃ സഹ വാനരൈഃ .. 50..

അനുജ്ഞാതാ മയാ സർവേ യഥേഷ്ടം ഗന്തുമർഹഥ .
സുഗ്രീവ പ്രതിയാഹ്യാശു കിഷ്കിന്ധാം സർവസൈനികൈഃ .. 51..

സ്വരാജ്യേ വസ ലങ്കായാം മമ ഭക്തോ വിഭീഷണ .
ന ത്വാം ധർഷയിതും ശക്താഃ സേന്ദ്രാ അപി ദിവൗകസഃ .. 52..

അയോധ്യാം ഗന്തുമിച്ഛാമി രാജധാനീം പിതുർമമ .
ഏവമുക്താസ്തു രാമേണ വാനരാസ്തേ മഹാബലാഃ .. 53..

ഊചുഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സർവേ രാക്ഷസശ്ച വിഭീഷണഃ .
അയോധ്യാം ഗന്തുമിച്ഛാമസ്ത്വയാ സഹ രഘൂത്തമ .. 54..

ദൃഷ്ട്വാ ത്വാമഭിഷിക്തം തു കൗസല്യാമഭിവാദ്യ ച .
പശ്ചാദ്വൃണീമഹേ രാജ്യമനുജ്ഞാം ദേഹി നഃ പ്രഭോ .. 55..

രാമസ്തഥേതി സുഗ്രീവ വാനരൈഃ സവിഭീഷണഃ .
പുഷ്പകം-സ/ഹനൂമാംശ്ച ശീഘ്രമാരോഹ സാമ്പ്രതം .. 56..

തതസ്തു പുഷ്പകം ദിവ്യം സുഗ്രീവഃ സഹ സേനയാ .
വിഭീഷണശ്ച സാമാത്യഃ സർവേ ചാരുരുഹുർദ്രുതം .. 57..

തേഷ്വാരൂഢേഷു സർവേഷു കൗബേരം പരമാസനം .
രാഘവേണാഭ്യനുജ്ഞാതമുത്പപാത വിഹായസാ .. 58..

ബഭൗ തേന വിമാനേന ഹംസയുക്തേന ഭാസ്വതാ .
പ്രഹൃഷ്ടശ്ച തദാ രാമശ്ചതുർമുഖ ഇവാപരഃ .. 59..

തതോ ബഭൗ ഭാസ്കരബിംബതുല്യം
   കുബേരയാനം തപസാനുലബ്ധം .
രാമേണ ശോഭാം നിതരാം പ്രപേദേ
   സീതാസമേതേന സഹാനുജേന .. 60..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ യുദ്ധകാണ്ഡേ ത്രയോദശഃ സർഗഃ .. 13..

ഓം
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.5.2024